

SENY

MENSUAL

PORTAVEU DEL « CENTRE NACIONALISTA »

Any IV

Palamós, Abril de 1923

Núm. 36

BALANÇ

En el sobri i pur districte de La Bisbal hem vist la primera disbauxa. En Josep Segura i Solsona, com modern Cal·ligula, ha ofert un període de fartalències verament pintoresc. El xampany era transportat amb camions; tots els fondistes rebien ordres fantàstiques d'atipar tot un poble. En la històrica vila de Pals, tothom va sopar un dia a honor i a despeses del pantagruèlic candidat. Tots els satèl·lits de l'aspirant a prohòm fumaven bó i seguit. Era una bona xera continuada, que per a molts és viva llàstima que ja hagi acabat. El córrer en busca de vots, plens d'estòmac i d'armilla, donava una gran assegurança de triomf. Més a més, aquesta assegurança era seriament donada pel Governador, senyor Lueje, que en nom del reformisme ha volgut reformar les eleccions, fent-les a base de la guàrdia civil, delegats i policies. Que hi hagi un senyor Alba que vulgui fer representar Catalunya pels seus enemics i traïdors, és cosa comprensible perquè ja sabem que aquell ministre si pogués sembrar la nostra pàtria de sal ho faria incontinent. Però que la benemèrita es presti a culatejar dignes alcaldes i a empresonar honorables ciutadans, és prova de que l'Espanya gran que encara alguns pregonen i canten, ja no es pot aixecar del barranc on és caiguda.

Davant l'atac de la verinosa U. M. N. tots els bons nacionalistes s'han ajuntat per a lluitar. En nostre districte ha guanyat l'Albert per 1.500 vots. Aquesta majoria aixafant inutilitza l'acta en blanc de Monells, i les facècies de trencament d'urna a Bagur i de la fugida dels adjunts de Pals. Es indubtable que amb petita majoria, el senyor Lueje hauria també conquerit per al reformisme el republicà districte de La Bisbal. Amb tot, segons clares proves, el vidre de les urnes havia de volar en molts col·legis; però homes ardits, fent compacta massa, vetllaren atents, i, presagiant coses funestes si les senyals de trencadissa arribaven a realitat. De por de trencadissa d'ossos, els lloctinents d'En Segura varen cloure's com caragols en temps de seca. I així el districte de La Bisbal demostrà que ni ofrenes de carreteres, ni diner, ni coaccions, ni marques d'esclau, ni amenaces de punys ni encaraments de pistola podien destruir l'idealitat i la puresa del sufragi. Abans de l'escrutini, un xic aconsolats de l'amargor de la derrota, encara feren córrer els de la U. M. N. i llurs companys els lerrouxistes, que En Segura havia guanyat. N'estaven tan segurs que guanyarien que no sabien avenir-se de perdre. Figureu-vos que si arriben a guanyar els enemics de Catalunya en el districte de La Bisbal, el llur abrivament en prosseguir la lluita, hauria estat verament terrible. Per fortuna, el nacionalisme impera, i s'esdevé que fins els homes grisos i indiferents es decanten del costat dels triomfadors. Els enemics de nostra idealitat ja no poden governar sinó de R. O. I heus-la aquí la nota més formosa de la passada elecció: que en les poblacions regides per Alcaldes reials, — La Bisbal, Sant Feliu de Guixols i Palamós — és allí on el nacionalisme ha tingut un més intens triomf.

Dimitirà en breu el Governador de Girona, dimitirà l'Alcalde de St. Feliu Sr. Tell, hauran de dimitir els batlles de La Bisbal i el de Palamós.

El triomf ha estat més gros del que prevèiem, perquè és obtingut contra les baixeses de l'enemic.

ELOGIS

Dues futures sogres han vingut a trobar-me resoltament, planyivoles i punxedisses alhora. Els plans eren fonamentats en l'existència de noies tan belles com les que els sufragis de joves feren pintar; les punxes eren portades per l'afany de que llurs filles tinguessin l'article d'elogi. Fer l'article d'una boniquesa és gairebé estendre els capítols matrimonials. D'una observació psicològica, atinada i justa, vaig fer esment: hi ha molts joves sonsos que no saben admirar una bella, i en canvi emprenen el camí d'amor només que sentin la lloança d'una noia: és netament la vanitat la inductora de no pocs prometaiges. Les futures sogres me presagiaren que, de seguir el camí emprès, em crearia moltes enemigues. Elles m'han assabentat que les xiroies palamosines somien el SENY per la possibilitat de llegir-hi les gràcies i formosors de que estan favorides. No vaig poder negar la llur raó, constatatada en el meu pas pels carrers de la vila. El que les dues comares em deien a boca oberta i un xic enfurismada, m'ho diuen molts d'ulls formosos. Podem tenir i voler enemics polítics; però enemigues, mai. Com qui escampa una toia de flors, escriurem les lloances a curtes pinzellades i sempre atenent-me a una base

de sufragis de la joventut col·laboradora. I ans de començar expresso el meu goig profund de que les filles de les futures sogres haguessin comptat amb admiradors; de no, és ben cert que no m'hauria ariscat a enfadar-les i hauria plegat el ram, perquè conec que en les matrones, ja deformades i testagrides, encara perdura un caliu de vanitat, de la vanitat, a moltes dones funesta, de sentir-se formosa. No m'atreviria pas a negar que en el temps de llur frescor, no fossin dugues roses ben gemades, dugues portentoses venustats.

I, aia, amb la mercè, que la gentilisa femeníl hà de concedir-me, començo a lloar:

—Rossa de blanca pell qui amb altre de fil d'or sempre l'agermanes, de cos desenrotllat, d'uns llavis molsuts i vermells, que fas adequada parella amb ta amiga semblant de qui ja hem dit l'elogi. Sàpigues, per a ta satisfacció més no per a ton orgull, que vlaus a molts de joves. Verament, causa goig, trobar per atzar en els passejos de la vila la teva cara i la de ta companya.

—Una, de la més blanca epidermis, d'alta estatura, qui sent el xiuxiueg d'una amor ja concertada, és una de les roses de joventut que més flaire de boniquesa escampa.

—Fina, menudoia, ideal, amb faccions impeccables de nina, obre els ulls esveradament una noia tendríssima, en veure's ròdejada d'un aplec de galans.

Com sembla que encara ha de jugar, no hi ha dubte que deu semblar un joc la seva ingenunitat.

—Belleza grega! Alta, ben modelada, caminar aplomat, color sanitoso.

El seu nas es una perfecció, digne de la deessa Hebé. Es sort que en les nostres terres mediterrànies, visquin belleses que ens evoquin la pàtria dels immortals artistes. Ha trobat un galant qui porta sang nòrdica. Es ben curiós.

—Els ulls negres més brillants i bonics que mirin avui dia Palamós. També miren un enamorat a sos peus. Aqueixos ulls apar que riellin claror; trobar-se per encert, amb sa mirada serena, és verament trobar la llum d'una aigua pura, abrillantada pel sol.

—Amb ulls expressius, narisset bufó que s'infla d'encisadora picardia, unes galtes que dibuixen un clotet gentil, senyal de formosura, sempre somrient de saber-se bella, atractívola perquè ofereix un aire de melositat que indubtablement deu trobar exquisit el qui sembla que la festeja.

Fent costat a la precedent per estatura, apareix una figura graciosa i fina, de cara molt sonrosada, ulls negres, cabellera negra a qui escau el caminar esllanguit de la moda actual, i tota la vivor de sa bonica fesomia s'esten a sa parla joiosa i entusiasta.

Trobar a l'impensada una parella de colomes o una trinitat de gràcies o una garlanda de magnolies, és un goig palamosí.

(Continuarà)

L'acta d'En Rovira i Virgili

Hi havia la general creença de que les eleccions a la capital catalana, si no eren un veritable model, eren al menys el resultat d'un moviment conscient. Mes ara s'és constatat que Barcelona tupineja com qualsevol desgraciat poble de pagès. La lliçió és tristíssima, més a més havent remenat els tups homes de la Lliga Regionalista, l'entitat que fins ara havia disfrutat d'una immaculada fama d'ètica i de puresa.

En Rovira i Virgili aconsellà, en un de sos discursos, que els catalanistes que haguessin d'esborrar un nom de la Lliga Regionalista esborressin el més partidari de la intervenció. Tal vegada no ho hauria d'haver dit perquè els homes, picats de passió, devenen infants maliciosos. Els electors de la Lliga varen revoltar-se fins al punt de decretar l'ensorrament del candidat d'Acció Catalana. Amb tal incident o sense, l'odi hauria esclatat inseguint el camí de turmenta que inicià l'ex-comunió dels dissidents. Mes no era de pensar que aqueix odi, impropri d'homes qui es tenen per superiors arribés a produir un de les més vergonyoses tupinades que es registren.

Un procedir indigne causa unes reaccions de sentiment, impossibles d'amidar ni contenir; d'aquí l'esclat de la joventut d'Acció Catalana i la seva irrupció a la Lliga Regionalista i el llençament de la bandera.

De les baralles d'ambdues entitats, germanes d'idea, han rigut els enemics de Catalunya. Jo no sé quin motiu tenen de riure, perquè si a tot

Catalunya es barallessin electoralment un partit catalanista contra altre partit catalanista, la nostra causa fora esplèndidament guanyada. Els enemics del nacionalisme, qui es riuen de la batussa, que provin de presentar-se per Barcelona!

El triomf d'Acció Catalana ha estat molt important. L'organització electoral és obra de temps. Hi hagué molta voluntat, senyaladament en el sector de jonventut. És impossible, però, delliurar-se de tota deficiència, i en la primera batallada hi hagué la de no posar intervenció en el districte seté.

Gairebé tots els adjutors de la campanya d'Acció Catalana foren joves. Es contrassentit que els minyons, aptes a empunyar un fusell no puguin exercitar el més digne dret d'un ciutadà que és el de sufragi. Un dels motius de maragassa en els homes de la Lliga és que tots els llurs fills, vulgues no vulgues, són d'Acció Catalana. Y bé, si tals minyons haguessin tingut vot, En Rovira i Virgili, a qui ha estat arravatada l'acta, hauria guanyat per damunt de tothom.

El nacionalisme de Catalunya Els socialistes i la llibertat dels pobles

Pel que fa referència al nacionalisme—i vaig a resumir-me, que el temps corre més del que voldria, i temps hi haurà per desenrotllar les idees que deixaré apuntades—us diré, només, que nosaltres no sabem quin hagi d'ésser el territori que compregui la Catalunya alliberada.

Que Catalunya-Nació, acaba per nosaltres en el darrer poble on així ho declarí la libèrrima voluntat dels seus moradors.

Que nosaltres no sentim, perquè repugna a la nostra consciència lliberal—realment lliberal—cap *imperialisme materialista*, però que desitgem de tot cor que en el pròxim futur Catalunya-Nació, pugui estendre per tot l'ample de la terra que els homes trepitgen, el seu *imperialisme moral*, aportant al tresor de la saviesa universal, els fruits de la pròpia espiritual iniciativa. Que nosaltres voldriem, que per la gràcia de les nostres obres futures i de les nostres inquietuds d'avui i de els nostres dolors d'avui, la humanitat sencera pogués purificar-se!...

Així enteneim nosaltres el crit de «Catalunya per la Humanitat», en el seu únic sentit possible: com una aportació de la nostra terra al progrés universal. No com aquests paladins de l'imperialisme espanyol, que, quan diuen «Catalunya per la Humanitat», volen dir, «Catalunya pels honorables funcionaris del Govern Civil».

* * *

En l'article a què abans m'he referit, citava jo unes paraules de Kropotkine i un paràgraf del manifest dels Socialistes Revolucionaris italians, per afermar el lliberalisme i el pur sentit internacionalista de la meua interpretació del nacionalisme català.

Ara us diré que des de Jaurés, a França, qui afirma que *els drets de les nacionalitats no poden prescriure mai*, fins a Plechanow a Rússia, qui sosté que *per a ésser bon socialista cal ésser bon ciutadà de la pàtria*, passant per Bebel, a Alemanya, qui escriu: *Que la vida i la evolució cultural de un poble sols poden desenrotllar-se sobre la base de llur completa llibertat i independència, per mitjà de la llengua materna*, aturant-nos al Renner, a Austria, qui postula que *la Nació és el fonament del nou ordre social*, i arribant a l'Arturo Labriola, a Itàlia, qui proclama que *la internacional marxista és reduïda a un nacionalisme igualitari democràtic*, podria dir-vos el testimoni de tots els teoritzadors intel·ligents del socialisme contemporani.

Però no vull abusar de la vostra benevolent atenció ni penso que sigui necessari per donar cap major força als meus arguments.

Solament, per acabar aquest punt, us retrauré unes conegudes paraules d'un gran espanyol, el

Districte electoral de La Bisbal

Relació dels vots emesos en dit Districte, segons certificacions trameses a la Junta provincial del Cens electoral per les Meses de les respectives Seccions.

POBLES	Districtes	Seccions	Salvador Albert Pe7	Josep Segura i Solsona	Vots a varis	En blanc i nuls
Bagur	Unic	1. ^a				4
		2. ^a	74	109		2
Calonge	1.	1. ^a	90	89		3
		2. ^a	136	43		3
Castell d'Ampurdà	Unic	1. ^a	67	66		1
		2. ^a	7	15		5
Castell d'Aro	»	»	175	66		1
Corsà	»	»	106	50		
Cruilles	»	»				1
		»	55	54		6
Fonteta	»	»				6
		»	170	87		5
La Bisbal	1.	1. ^a	169	108		1
		2. ^a	132	82		6
Llagostera	2.	1. ^a	154	82		1
		2. ^a	82	134		3
Monells	Unic	1. ^a	81	163		1
		2. ^a	181	91		3
Montràs	»	»				2
		»	60	61		5
Palafrugell	1.	1. ^a	118	142		7
		2. ^a	193	107	1	1
Palamós	2.	1. ^a				1
		2. ^a	137	164		1
Palau Sator	3.	1. ^a	159	132		3
		2. ^a	116	72		1
Pals	1.	1. ^a	135	75	1	3
		2. ^a	108	68		1
Regencós	2.	1. ^a	158	86		3
		2. ^a	94	73		6
Sant Feliu de Guixols	3.	1. ^a	178	109		2
		2. ^a	49	99		1
Sant Joan de Palamós	Unic	»	51	216		1
		»	27	41		4
Sant Sadurní	»	»				3
		»	168	72		2
Santa Cristina d'Aro	1.	1. ^a	136	79		4
		2. ^a	107	75		3
Torrent	2.	1. ^a	218	48		3
		2. ^a	182	87		2
Vall-llobrega	3.	1. ^a	216	49		2
		2. ^a	217	39		1
Vulpellach	Unic	»	148	36		2
		»	218	103		1
	»	»	21	104		
		»	110	130		
	»	»	19	40		
		»	24	29		
	»	»	51	43		
		»	5095	3618	2	82

Falten dades dels pobles de Bagur, Cruilles, Monells i de la Secció 1.ª del Districte 2.º de Palafrugell.

nom del qual pronunciem tots amb respecte i veneració: D. Nicolás Salmerón. Deia En Salmerón: «*Declaro que quizás, si yo fuese catalán, sería francamente separatista. Lo poco que conozco de Cataluña, he formado opinión que es—y algo también las Vascongadas—un pedazo de Europa sometido a las leyes y esclavizado por las costumbres de un país africano... Juntos Cataluña y el resto de España se semejan al heterogéneo tiro de un carruaje, que se compusiera de un potro fogoso, lleno de vigor y de fuerza, veloz y resistente y un escudido y endeble jamelgo, derrengado y tembloroso, de paso tardío y respiración fatigosa. Es un verdadero suplicio condenar al organismo joven y vigoroso, con ansias de vida, a sujetarse al régimen de un viejo caduco, cadáver ambulante que vacila y tiembla a cada paso.*»

Es lógico y razonable que quiera Cataluña emanciparse y vivir en esfera más amplia de

libertad y de progreso que la del estrecho y mezquino ideal de vida impuesto por el favoritismo español.

I res més no tinc de dir per desfer els puerils sofismes que ens van col·locar a l'Ateneu de Barcelona. El que a Madrid fou dit, a Madrid serà correspost.

Un temps fou, en què se'ns retreia als amics del moviment alliberador de Catalunya la contradicció en què queien els nacionalistes en parlar quan eren a Madrid amb un llenguatge diferent de quan eren a Catalunya.

El món avui camina tan depressa, com he dit i he repetit, que sembla ja arribada l'hora en què nosaltres poguem tirar en cara als enemics del nostre nacionalisme generós i humà, llur covardia, en parlar a Barcelona amb termes diferents de quan es produeixen a Madrid.

RAFAEL CAMPALANS

Cròniques del Municipi

Sessió 5 Abril

S'aprova l'acta anterior.

S'aprova un compte d'en Josep Rocas de 36'05 ptes, de material d'escriptori.

Donada lectura d'una comunicació del Sr. Governador, en virtut de la qual, estimant el recurs dels Srs. Montaner, Ribera i Gubert, se revoca l'acord d'aquest Ajuntament, data 21 de Desembre últim; queda la corporació enterada, aixís com que contra la resolució del Governador sols resta el recurs contenciós administratiu davant del Tribunal provincial, interposat en el plaç de tres mesos, desde la data.

Queda la Corporació igualment enterada d'un ofici del Sr. Director de l'Escola, participant-li que havent sigut nomenat Mestre de l'Escola n.º 30 de la ciutat de Barcelona, cessarà amb tal motiu de la Direcció d'aquesta Escola desde la 2.ª quinzena del corrent més.

Amb tal motiu, a proposta del Sr. President, l'Ajuntament acorda fer constar en acta el viu sentiment de que dit senyor abandoni la Direcció de l'Escola, al mateix temps que se li agraeix la labor realitzada en pro de l'ensenyança pel senyor Andreu.

A continuació s'acorda fer constar en acta i donar el pèsam al Sr. Juera per la mort de son pare.

Aixís mateix s'acordà donar-lo a la família Nadal, per la defunció de D. Josep Nadal, Metge interí de l'Estació Sanitària d'aquest Port.

S'accepta un prec del Sr. Oliver, demanant que se suprimeixi el trànsit rodat per el carrer Major, durant les hores del mercat setmanal que es celebra el diumenges i dies festius.

A proposta del Sr. Barnés, s'acorda estudiar

detingudament les noves condicions que la companyia d'Aigues projecta practicar desde el 1.er de Juny pròxim.

S'aprova el Balanç setmanal, i s'aixeca la sessió.

Sessió 12 Abril

S'aprova l'acta anterior.

Se dona compte d'una carta del Regidor senyor Juera, agraint a la corporació l'acord adoptat amb motiu de la mort de son pare.

S'aproven dos comptes de l'imprensa «Llorens Castelló» importants 178'25 ptes.

S'aprova el balanç.

Se dona compte d'una comunicació de la companyia d'aigues; després d'una llarga discussió, convenen que l'augment d'un 50 per 100 és exagerat, màxime ateses les circumstàncies que passa la vila de Palamós, s'acorda estudiar detingudament l'assumpte, aixís com la legislació vigent en la matèria, i en últim terme gestionar de que l'augment sigui lo més limitat possible.

Es dona lectura i s'accepta per unanimitat, una proposició del Sr. Fàbrega, referent al Sr. Director de l'Escola Graduada d'aquesta vila.

El Sr. Torrent demana explicacions a la Presidència perquè la Brigada havia començat l'arreglo del carrer Major, ja que ell no sap que l'Ajuntament hagués pres cap acord referent al mateix.

El Sr. President li contesta que havia obrat en virtut de les facultats que li concedeix l'article 114 de la Llei, que mana fer executar els acords presos per l'Ajuntament, i com que amb data 4 de Gener de 1922, s'havia pres l'acord d'arreglar el carrer Major i ell complia l'acord, ja que amb les últimes plujes era intransitable, aixís mateix fa constar que ell no va voler treure ni mermar atribucions a ningú ni menys de l'Ajuntament, però tampoc ha de permetre que com a Alcalde no se li reconeixin les seves.

En Torrent no es dona per satisfet de tals explicacions dient que no pot considerar-se en vigor un acord de l'Ajuntament passat, ja que aixís es sentaria mal precedent, que en rigor no pot prosperar.

Al Sr. President tampoc el convencen els arguments del Sr. Torrent, i ja que la brigada no tenia una ocupació urgent i especial, (i essent sols baix les seves ordres), havia ordenat l'arreglo del carrer Major.

El Sr. Fàbrega diu en nom de la minoria federal, puntualitzant la qüestió que se discuteix que si el Sr. Alcalde es va apoiar en l'acord de l'Ajuntament de referència, res tenia que dir, però si que amb la decisió presa el Sr. Alcalde volgués pendre's atribucions que no li competeixen, anuncia al Sr. President, l'Ajuntament no permetrà que se li mermin las facultats de que està revestit, demanant que a la propera sessió es dongui nota detallada de tots els carrers que tenen d'arreglar-se que existin acords presos per l'Ajuntament, i que en lo successiu no sigui començada cap obra que no l'hagi acordat l'Ajuntament.

Després d'unes manifestacions del Sr. President, manifestant que no es prenia atribucions que no li competien, i que respectava els drets de tots els Regidors, s'aixeca la sessió.

19 Abril

S'aprova l'acta anterior.

Es passa a informe de la Comissió d'Hisenda una instància dels Mestres de les Escoles d'aquesta vila sol·licitant un augment de 200 ptes. anyals en concepte de casa habitació.

S'aprova el balanç.

El Regidor Sr. Barnés presenta una proposició, encaminada a evitar l'augment exagerat que les respectives Companyies d'aigua i Electricitat volien fer en les quotes, i defensada pel seu autor, s'acorda per unanimitat pendre en consideració la ja dita proposició.

S'acorda pagar una factura de 440 ptes. a l'Ajuntament de Palafrugell, amb motiu de l'incendi de l'Exportadora Corchera, i s'aixeca la sessió.

ren quelcom de solemne, quelcom de més solemne encar degueren pronunciar, perquè varen parar-se i la llur actitud fou de gran parsimònia.

L'espectacle finí, quan En Pere Estornell, amb veu alta digué:

—Voldria veure la Biblioteca.

D. Pere, qui fou sempre un poc vergonyós, enrojolà a la demanda;

D. Joan, qui es distingia per despreocupat, va riure mentres exclamava:

—La tenim a dalt arreconada. Voleu que us ho digui, Estornell?

Aquí tothom està per lo positiu... aquí tothom està per la pesseta. Què se'n treu de cremar-se els uis i d'omplir-se el cap de fumaroles? Lo positiu... no hi ha dubte... lo positiu... fins va proposar-se —oficiosament, ja va sense dir — que s'hi posés un butifarrer.

Els tres pujaren a veure la Biblioteca, sentosa de pols i de floridura. No varen tocar cap llibre, perquè els semblà que exhuriaren cadavres. Una mirada només i la trinitat va sortir del casino pomposament.

Senyor batlle, que hi havia entrat amb tremolins d'emoció, n'eixia engreït, encensat, sentint a les primeres passes l'abraçada de D. Pere, i a les segones, la de D. Joan.

En Pere Estornell va creure necessari arranjar la casa. Podien presentar-s'hi, a lo millor persones de compliment, i com rebre-les en aquelles cambres negres i reumàtiques, en les parets de les quals rajaven llenques humides i verdoses? Home heroic, quina en va fer? Emmanllèva doscents duros i va comprar cadires de fullola de noguer, una calaixera panxuda i ramejada, una bona filada de testos i una taula ministre.

Tots qui saberen el manlleu per adquirir boniqueses, tingueren-lo per orat. Alhora, féu un contracte amb el propietari de la casa per quatre anys, que havia d'ésser el temps de son pas en el Municipi amb un augment de lloguer corresponent al percentatge de les obres d'emblanquiment de parets, enrajolada de mosaic i pintura de totes les portes.

El casalot arribà a ésser cosa digna d'un humil alcalde de poble. El murmur de la gent atribuïa a gosades combinacions el que realment no era més que una bravata de senyoria.

—Taula de ministre i vestits de upa. Aquest sap remoure ses escorxeres.

—Necessitarà ses arques reals.

El bescantat hagué interès d'escampar el que per a altre fóra gran vergonya, ço és el préstec fet amb motiu de les reformes; però així fent, desfeia la mala fama que tothom, sens excepció, començava de posar-li. Com un desequilibrat, varen contemplar-lo sos pares i sos germans i germanes; no gens menys, no gosaren dir-li mot ni contrastar-lo, car per a

Hi corregueren el conserge i un mosso; aquell donava la benvinguda molt cortesment mentres aquest amb una reverència emparava l'impermeable del personatge. Era un personatge neòfit; era l'Alcalde, En Pere Estornell.

La transformació de l'obrer mig esquinçat, calçat d'espardenyes, amb camisa negra de franela, calces de vellut i una gorrota pelada i suada, en figura de mitja posició, amb un tern correctament tallat i un berret fluix negre que no tenia mai bolva de pols, semblava cosa de màgia. L'aire saberut de sempre havia adquirida més llampegor, així com una alta torra emblanquinada de bell nou; el seu parlar, acolorat de diversos coneixements aconseguia un major aplom. La seva primera dèria fou de comprar una mengala. Una mengala, per ordinària que sigui, dona aspecte d'autoritat.

Les cortesies de conserge i mosso i l'afable rebuda de dos companys republicans ben disposaven l'ingrés del novell alcalde en la flamant societat. Era, però, el cas que aquella societat duia el rom popular del *Casino des rics*, i a dir ver, el nou batlle, sentia calfreds i inquietuts de penetrar en aquell Casal, que un dia, quan era corprès d'odi anarquitzant, havia odiat fins al punt de maquinari la sua destrucció. Ell, tan gosat, tan serè per etzibar discursos fos on fos i per qui fos, tremolava de recollir les mirades admirades de rendistes opulents i de grans fabricants.

En Xico Romada, contractista d'obres i En Gran Verd varen aconhortar-lo amb paraules d'acolliment.

—Vina cap a les butaques, que estaràs més bé.

—Avui és un dia bo per estar a cau.

Senyor batlle veié unes butaques verdes, toves, llargues i amples gairabé com un llit. Les havia filustrat amb rancúnia a través de la vidriera forana, i ara estaven a punt d'afolar dolçament el seu cos aburguesat. Aquelles butaques són la síntesi dels centres recreatius. S'hi ajauen els socis mandrosament, amb el gaudi del *Nirvana*. Ben lluny la Biblioteca, fins les revistes també ben lluny. La flongesa de matalàs era el somni dels vilatans burgesos. No suscitem discussions; no us enerveu en conrear l'art; no sofriu de no poder oferir aciençades conferències. Les butaques són el premi del treball quotidià; tota feina que no sigui productiva de pessetes i fruitosa de benestar material és, una follia per a la gent que arriba a dormir-se en el descans de les butaques. La jeguda i enfonsament de l'alcalde en el maleduquí tou, fou continguda per l'atenció del conserge n portar-li prestament una tauleta de fusta amb la dolça demanda:

—Senyor Alcalde, què pendrà?

URIARTIL

Nom registrat de la *Piperacina Dr. Grau*

ARTRITISME - REUMA - GOTA - MAL DE PEDRA - ARENILLES

: : CIÀTIQUES - NEURALGIES : :

Es el millor dissolvent de l'acid úric

CONSULTORI I CLINICA MEDIC - QUIRURGICA

de ELISEU JUBERT i JOAQUIM JUBERT

Malalties de les CRIATURES

• Malalties de la PELL

GIRURGIA INFANTIL - GIRURGIA ORTOPÉDICA

Plaça de l'oli - 1, pral. **GIRONA** Telèfon núm. 205

A. DUCROS. -- Cerbere
TRANSPORTS INTERNACIONALS

Representant: **JOSEP CAMÓS**
Marina, 9 PALAMOS Telèfon 79

Després de respondre *café*, En Pere Estornell, va girar-se d'esquena i caigué en la butaca com si s'aplanés en un llit de plomes. Tot el seu cos va sentir aleshores la suavíssima esgarifança del primer tast d'un benestar. Al sospir que va escapar-se-li involuntàriament no pogueren menys de parlar sos companys de causa:

—S'hi està bé, aquí eh?

—Es lo millor del casino.

—Fins massa bé, proferí l'alcalde.

—No és pas que no tingueu bones molles a l'Ajuntament!

El picament de dòminos en els marbres cessà un instant que fou el d'observació del nou soci. Aquest, ja refet dels tremolins d'emoció, s'encarà amb els observants. Gairabé tots eren enemics polítics. S'era ficat dins el bloc de pau. Veia fabricants amb els quals havia sostingut fermes baralles en vagues pretèrites; veia el mateix tinent de la Guàrdia Civil de qui rebé un cop de sabre de canto i per qui fou acompanyat a la presó. Tot a l'entorn d'una gran taula, com abelles d'un mateix rusc, hi havien els directores de la política d'ordre material que ell acabava de vèncer. Formant llinatge a part, en partits de canari departien petits industrials, grans botiguers. El nou alcalde se donava brasa de manifestar amb l'esguard que no entrava a so de guerra sinó amb afany d'alternar, d'intimar.

Ahora, els fabricants savorejaven la metamòrfosi de l'antic anarquista. Com suggestionats, no sabien apartar els ulls del mostatxo de l'anarquista, negre, llarg, estarrufat a posta com si fos verge de pinta, i que era l'únic desentó de la nova elegància, el sol rastre de la caracterització fera i temible d'antany. El mostatxo revelava l'anarquia del seu esperit; encara feia feredat a tota la gent de l'ordre. Mes les consideracions de l'impermeable i del barret fluix i sobretot el gaudi de jeures en les aristocràtiques butaques, esvaïren la por del bigoti esburriat.

Pres el *café*, digueren ambdós col·làters que bé podrien organitzar un partit de malilla.

—Qui serà el quart?

Hi havia a la llur vora, bon amic d'ells, un dels més fermes addictes al bloc de l'ordre. Senzillament va respondre que ben amatent jugaria, i ja teniu al senyor batlle de companyia amb un enemic. No podia donar-se major rapidesa de transformació.

—Ni el bigoti ja no té anarquista aquest.

—Senyor batlle vol passar-se-la bé.

Aqueixos pensaments portaren de mirons de la partida els puntals de la política anti-nacionalista. L'espectacle era entusiasmador. Fins els potèntats del poble, s'atansaren al nou soci del bigoti feréstec, amb l'emoció amb que s'atansarien a un lleó domat. Entatxonaren algun comentari en la juguesca, al qual atengué prestament En Pere Estornell amb mostres de la més pura afabilitat.

Es emperadors de l'antiga política amidaren, gojosos, l'abast de la significativa aproximació.

—Ens el farem nostre de seguida. L'indumentària no falla.

—Podrem manar com volguem. Em sembla que té gana.

—Hem perdut, però haurem guanyat.

La mateixa idea animava a tots. Tots ells restaven admirats de lo bé que parlava el senyor Alcalde. I, prenent peu de la conversa del joc, teixiren col·loqui del temps per acabar amb dades i records de la vida de *El Fènix Español*.

—Segui, Don Joan.

—Vingui aquí Don Pere.

I Don Joan Gol i D. Pere Puignau, l'un fabricant, l'altre propietari, ambdós patrons d'un conservadurisme espantadís, addictes a tot Govern, adoradors dels Governadors, partidaris i defensors de la llengua castellana, però practicants de la de la terra, convençuts fins al moll de l'ànima que no hi ha altra pàtria que la *inconsútil* i que no hi ha altra història que l'apresa en les escoles oficials, que accepten la religió com a remei social, que sols viuen de la il·lusió del diner i que amb la rasant del diner medeixen totes les persones, que proclamen arreu el principi de qui sols qui paga deu governar i que amb aquesta base governar volen, privant el lliure curs de tota idea nova, i barrant el pas, sense respecte, a tot aquell qui gosi contraposar-se; aquells senyors, D. Pere i D. Joan, rosegats encara per l'amargor de la derrota, departiren amb l'antic anarquista amb el pressentiment de que a no trigar, fóra un addicte col·laborador, un sumis servent.

Els satèl·lits se disgregaren de la madeixa que tots formaven per a deixar en llibertat els dos prohoms i la primera autoritat. Si tot el Casino en pes veié l'espectacle, com un pas de maroma, els dos republicans, de nom En Romada i En Verd varen quedar com desagnats. Malgrat de figurar en el casino dels rics no havien mai rebaixat el llur ferm republicanisme, i en respirar l'ambient d'apostasia que formaven l'aire i el parlament de l'alcalde republicà, varen comprendre i s'ho digueren que en l'elecció de l'anarquista s'havien equivocat. Els tres il·lustres passejants xiuxieja-